

Den fungerende Formand (Krieger): Fra Formanden for det andet Thing har jeg ved Skrivelse af 21de Mai modtaget „Forslag til lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret fra 1ste April 1878 til 31te Marts 1879 i den Form, hvori dette Forlag er vedtaget i Folkethinget, med Anmodning om at forelægge det for Landstinget. Forelæggelsen sker herved.

Bed Skrivelse af Dags Dato har jeg fra Formanden for Folkethinget modtaget „Forslag til Lov angaaende Stempelafgiften af de af Aarhus Kommune for et Aar paa Grundtil 400,000 Kr. udstedte Obligationer“ med Anmodning om at forelægge det for Thinget. Forelæggelsen sker herved. — Begge Forslag ere omdelte til Thingets aerede Medlemmer.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Eventuelt: Tredie Behandling af: Forslag til Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1879 til 31te Marts 1880.

(2den Behandling findes i Tidenden Sp. 217 ff.)

Den fungerende Formand: Som aerede Medlemmer ville se, er Sagen opført som eventuelt paa Dagsordenen. Efter Forhandlinger Gang i det sidste Møde har jeg nemlig taget i Betænkning at give Thinget Leilighed til Sagens Foretagelse allerede nu, for at vi dog snarere kunne komme ud over den midlertidige Finantslovs Omraade, hvorpaa vi endnu saa langt ud i Aaret bevæge os. Hvis Ingen begjærer Ordet i den Anledning, forudsætter jeg Samtykket om givet (Ophold). Det er givet.

Der var til denne Behandling intet Endringsforslag stillet.

Sagen i sin Helhed fattedes under Forhandling.

Clausager: Ved Finantslovens 1ste Behandling i dette Thing var det min Afgt. at tage Ordet dels for at indbegaa forskellige Ytringer, der saaldt fra enkelte Medlemmer af Thinget, og dels for at give en lille Betragtning over min personlige Stilling og Synsmaade paa nogle af Finantslovens Punkter. Lidet traal imidlertid alene ud, at jeg fandt mig foranlediget til at afsalde Ordet, haabende, at der ved en senere Behandling af Loven her i Thinget maatte gives mig Leilighed tildels at komme tilbage til enkelte de Udtalelser, der saaldt ved 1ste Behandling, og dels til at klare min egen Synsmaade paa Sagen og motivere min Afstemning. Jeg skal

begynde med at sige, at lige saavel som der fra enkelte Sider er reist Betænkninger og Anfør mod forskellige af Finantslovens Poster, saaledes maas ogsaa jeg fremhæve, at der er enkelte Poster, som jeg ikke kan sympathisere med. Jeg vil da først og fremmest udtale, at den Bevilling, der er kommen ind paa Finantsloven til Anstæffelse af disse saa ofte omtalte 14de Kanoner, kan jeg ikke finde at være heldig. Jeg hører vel ikke til dem, der ubetinget eller i hvert Fald strax ville gaa til den saakaldte rene og skjære Afvæbning, ihvorvel jeg skal tilføje, at jeg ikke har stort tilovers for Krigsrustninger i og for sig, de være forøvrigt ordnede saa heldigt, som de kunne være, idet jeg formener, at en lille Stat hovedsagelig er henvist til at føre en fredelig og en Slags parlamentarisk Tilværelse, og at den ikke ved Vaabenmagt kan have sin Stilling, men maaske snarere kan robe sig ind i større Ulykker. Det er til ingen Nytte at komme ind paa en videre Underfølgelse af, hvad disse større Kanoner kunne tænkes at udrette, men jeg vil kort og godt sige, at det kan til en vis Grad forstaaes, at større Stater koste store Summer paa Forsvarsvæsenet og paa at stæffe sig de bedst mulige Forsvarsmidler, men jeg finder, det er i høj Grad ubehdigt, at mindre Stater i alle Retninger saa at sige skulle følge med — og følge med kunne de i Grunden ikke, thi de komme, som velbekjendt altid bag efter — og at de saaledes ved en forsøgsvis Følgen med paa en Maade opægge og mere og mere opflamme de større Stater til Aar for Aar at koste Mere paa Forsvarsvæsenet. Der er i de sidste Aar talt og skrevet temmelig meget om, at Krigen er en Ulykke, og det erkendes i hvert Fald fra alle Sider, men der indvendes stadig, at det er en uundgaaelig, jeg ved næsten ikke, om jeg skal sige en nødvendig Ulykke; det kan det vel ikke kalbes, men Meningen er, at det er umuligt at komme bort derfra. Jeg kan nu ikke forstaa, eftersom Folkelagene mere og mere skride frem paa Civilisationens og Oplysningens Vej, at denne, jeg vil kalbe den ligefrem barbariske Slagtemaade, der ved Kunst drives videre og videre, kan kalbes, jeg vil ikke engang sige menneskelig, men endog paa nogen Maade forsvarlig ligeoverfor sund Fornuft; det er mig usforstaaeligt. Men jeg vender tilbage til, at det delvis kan forklares og til Nød forsvares, at større Stater, der nu engang ere blevne stillede saaledes, at de have Noget at værne for, og vel at mærke kunne værne det, aarligen anvende Offre, haade Pengemidler, Menneskekræfter, Menneskeliv o. s. v. I saa Fald kan der udrettes Noget, men det er ikke Tilfelbet for Smaastaters Bedkommende og derfor kan jeg ikke se Andet end, at ialtsald de mindre Stater ere henviste til at indtage den bedskedne Rolle, som enhver Smaamand i Samfundet følger med sig selv og ved med sig selv, at han maas og bør indtage, hvis han ikke vil gjøre sig latterlig lige overfor samtlige sine Omgivelser.